

Powtarzamy wiadomości o odmiennych częściach mowy- czasownik .

Czasownik - to odmienna część mowy, która nas informuje, o tym, co ktoś (coś) robi (robił, będzie robił) lub co się z kimś (czymś) dzieje (działo, będzie działo).

Czasowniki odmieniają się przez:

- 1. Osoby**
- 2. Czasy**
- 3. Liczby**
- 4. Tryby**

Ad. 1

I. poj. I. mn.

1 osoba - ja 1 osoba - my

2 osoba - ty 2. osoba - wy

3 osoba - on 3. osoba - oni

ona one

ono

Ad. 2

- czas przeszły (coś się działo)

- czas teraźniejszy (coś się dzieje)

- czas przyszły (coś się będzie działo)

Ad. 3

- liczba pojedyncza (I. poj)

- liczba mnoga (I. mn)

Ad. 4

- oznajmujący (orzekający)

- rozkazujący

- przypuszczający

Za pomocą form **trybu oznajmującego** informujemy o czynnościach, wydarzeniach, które odbywają się obecnie (czas teraźniejszy), odbywały się

w przeszłości (czas przeszły) lub będą się odbywać w przyszłości (czas przyszły)

Formy trybu rozkazującego służą do formułowania nakazów i zakazów, poleceń i prośb. Tworzy się je przez dodanie odpowiednich końcówek do tematu czasu teraźniejszego. W tym trybie nie wyróżnia się czasów.

Formy trybu przypuszczającego używamy, by wyrazić czynności lub stany, które przypuszczalnie mogłyby się odbyć, gdyby zaistniały pewne warunki lub sprzyjające okoliczności. Ten tryb służy też do wyrażania czynności lub stanów, których mówiący sobie życzy, do wyrażania wątpliwości, niepewności, wahania oraz złagodzonego rozkazu i prośby. Formy trybu przypuszczającego tworzymy przez dodanie cząstki **-by-** w czasie przeszłym, po której wstawia się końcówki osobowe.

Cząstkę **-by-** z osobowymi formami czasownika piszemy łącznie, a z nieosobowymi rozłącznie.

STRONY CZASOWNIKA:

- bierna

Zbudowana jest z dwóch części: czasownika BYĆ, ZOSTAĆ w formie osobowej oraz nieosobowej formy czasownika zakończonej na **-ty, -ny, -ony**

- czynna

Wyrażona jest czasownikiem w formie osobowej. Do strony czynnej zalicza się również formy zwrotne czasownika- wskazujące na wykonawcę czynności, który jest jednocześnie jej przedmiotem:

Mama maluje się (maluje siebie)

Wojtek się myje (myje siebie)

CZASOWNIKI TYPU BAĆ SIĘ, ŚMIAĆ SIĘ NIE SĄ FORMAMI ZWROTNYMI!!!

Czasowniki, które nie mają form strony biernej nazywamy

NIEPRZECHODNIMI, np. iść, pójść, biegać, krzyczeć, spać, leżeć, pachnieć, rozmawiać, ...

Czasowniki, które mają formy strony biernej, nazywamy **PRZECHODNIMI**.

Imiesłowy to forma nieosobowa czasownika, mająca cechy przymiotnika bądź przysłówka.

Imiesłowy dzielimy na:

- **imiesłowy przymiotnikowe**
- **imiesłowy przysłówkowe**

Imiesłowy przymiotnikowe dzielą się na:

- **czynne** - są tworzone od czasowników niedokonanych. Są one zakończone na: -ący, -ąca, -ące.
- **bierne** - są tworzone od czasowników dokonanych jak i **niedokonanych**. Są one zakończone na: -ny, -na, -ne, -ty, -ta, -te, -ony.

Nie z imiesłowami przymiotnikowymi piszemy łącznie.

Imiesłowy przysłówkowe dzielą się na:

- **współczesne** - są tworzone od **czasowników** niedokonanych. Są one zakończone na: -ąc.
- **uprzednie** - są tworzone od czasowników dokonanych. są one zakończone na : -łsz, -wszy.

Nie z imiesłowami przysłówkowymi piszemy oddzielnie.

Wykonaj ćwiczenie 3 ze strony 35 w zeszyte ćwiczeń. Odeślij pracę na adres wiolasipa@gmail.com do 12.05.20.Pozdrawiam.